

Avaleht>Perekonnaasjad ja pärimine>Vanemlik vastutus – lapse isikuhooldusõigus ja suhtlusõigus**Vanemlik vastutus – lapse isikuhooldusõigus ja suhtlusõigus**

Küpros

1 Mida tähendab õiguslik termin „vanemlik vastutus“ igapäevaelus? Millised on vanemliku vastutuse kandja õigused ja kohustused?

Mõiste „vanemlik vastutus“ hõlmab lapsele nime andmist, lapse eest hoolitsemist, lapse vara haldamist ja lapse esindamist kõikides last või tema vara puudutavates küsimustes või õiguslikes tehingutes. Tegelikult hõlmab see mõiste kõiki lapse (kui isiku) ja tema varaga seotud küsimusi.

Vanemlik vastutus on seda ühiselt kandvate vanemate kohustus ja õigus. Vanemliku vastutuse kandmisel tuleb silmas pidada lapse huvisid (seaduse 216/1990 paragrahv 6).

2 Kellel lasub üldjuhul vanemlik vastutus lapse eest?

Vanemlikku vastutust kannavad lapse suhtes mõlemad vanemad ühiselt.

3 Kui vanemad ei ole suutelised või ei soovi lapse eest vanemlikku vastutust kanda, kas nende asemele võib määrata mõne teise isiku?

Jah, sellisel juhul võib kohus määrata eestkostja, kellel lasub vanemlik vastutus (laste ja vanemate suhteid käsitleva seaduse 2016/1990 paragrahvi 18 lõige 2).

4 Kuidas lahendatakse vanemliku vastutuse küsimus, kui vanemad lasevad abielu lahutada või elavad lahus?

Kui abielu lahutatakse või tunnistatakse kehtetuks või tühistatakse, otsustab vanemliku vastutuse üle kohus, kes võib määrata selle ühele või mõlemale vanemale või kolmandale isikule (seaduse 216/1990 paragrahvid 14 ja 15). Kui kohus määrab vanemliku vastutuse ainult ühele vanemale, võib ta teha otsuse ka teise vanema suhtlusõiguse kohta, võttes arvesse lapse huvisid (seaduse 216/1990 paragrahv 17).

5 Kui vanemad sõlmivad vanemliku vastutuse küsimuses kokkuleppe, siis milliseid vorminõudeid peavad nad järgima, et kokkulepe oleks õiguslikult siduv?

Selleks et kokkulepe oleks õiguslikult siduv, peab kohus tegema selle kohta määruse.

6 Kuidas on võimalik vanemliku vastutuse küsimust kohtuväliselt lahendada, kui vanemad ei jõua kokkuleppele?

Praegu vaidluse kohtulikule lahendamisele alternatiivid puuduvad.

7 Kui vanemad pöörduvad kohtusse, milliseid last käsitlevaid otsuseid saab kohus teha?

Kohus saab otsustada kõikide last puudutavate küsimuste üle, sealhulgas vanemlik vastutus, suhtlusõigus, haridus, tervis, vara valitsemine, nimi, elatis, välismaale reisimine ja lapserööv.

8 Kui kohus otsustab, et lapse eestkostjaks jääb üks vanem, kas see tähendab, et see vanem võib kõiki lapsega seotud asju otsustada ilma neid enne teise vanemaga arutamata?

Ei, sest mõiste „vanema hooldusõigus“ kitsas tähenduses ei hõlma näiteks lapse vara valitsemist.

9 Kui kohus määrab lapse vanemate ühise eestkoste alla, mida see igapäevaelus tähendab?

Tegelikult tähendab ühine hooldusõigus seda, et vanemad peavad lapsega seotud küsimuste üle otsustama üheskoos. Tavaliselt tähendab see seda, et laps elab võrdselt mõlema vanema juures.

10 Millisesse kohtusse või ametiasutusse peab esitama avalduse seoses vanemliku vastutusega? Milliseid vorminõudeid peab järgima ning millised dokumendid avaldusele lisama?

Pädev kohus on alaealise alalise elukoha järgne perekonnakohus. Menetluse algatamiseks tuleb esitada avaldus ilma kirjaliku tunnistuseta. Selles etapis ei ole tõendavaid dokumente esitada vaja.

11 Milline on menetluse kord sellistes asjades? Kas on võimalik kohaldada kiirmenetlust?

Avaldus edastatakse vastaspoolele, kellel palutakse ilmuda avalduses märgitud kuupäeval kohtusse, et esitada oma seisukoht. Lastega seotud juhtumite puhul pole kiirmenetlust ette nähtud, v.a juhul, kui tegemist on lapserööviga. Samas võib kohus nende juhtumite iseloomu tõttu arutada neid eelisjärjekorras. Lisaks kohaldatakse nende menetluste suhtes Euroopa inimõiguste konventsiooni artiklit 6 ja Küprose Vabariigi põhiseaduse artiklit 30; neis artiklites on sätestatud, et kohtumenetlus tuleb ellu viia mõistliku aja jooksul.

12 Kas menetluskulude katteks on võimalik saada menetlusabi?

Jah, tingimusel et vastate õigusaktides sätestatud tingimustele ning asjas on tehtud kohtuotsus vastavalt seadusele 165(I)/2002.

13 Kas vanemliku vastutuse kohta tehtud otsuse saab edasi kaevata?

Jah. Otsuse saab edasi kaevata kõrgema astme perekonnohtusse.

14 Teatavatel juhtudel võib osutada vajalikuks taotleda kohtult või mõnelt muult ametiasutusest vanemlikku vastutust käsitleva otsuse täitmist. Milline on menetluse kord sellisel juhul?

Vanemlikku vastutust puudutava otsuse täitmisele pööramine kuulub otsuse teinud kohtu pädevusse. Menetluse algatamiseks tuleb esitada kirjaliku selgituseta avaldus menetlusemääruses nr 2/90 sätestatud 1. tüübi vormil.

15 Mida tuleb teha, et muu liikmesriigi kohtu vanemlikku vastutust käsitlevat otsust selles liikmesriigis tunnustataks ja täidetakse?

Peate esitama vastavalt määruse (EÜ) nr 2201/2003 artikli 21 lõikele 3 taotluse kohtuotsuse tunnustamiseks ja täitmisele pööramiseks. Taotlus tuleb esitada lapse elukoha järgsele perekonnohtule või kui laps elab välismaal, siis kostja elukoha järgsele perekonnohtule.

16 Millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis pöörduma, et vaidlustada muu liikmesriigi kohtu vanemlikku vastutust käsitleva kohtuotsuse tunnustamine? Milline on menetluse kord eespool nimetatud juhtudel?

Pädevaks kohtuks on lapse elukoha järgne perekonnakohus või kui laps elab välismaal, siis kostja elukoha järgne perekonnakohus.

Kui eelnimetatud taotlus toimetatakse kostjale kätte, on kostjal õigus ilmuda kohtusse ja ennast kaitsta vastavalt seaduses 121(I)/2000 sätestatud. Menetlus kuulub määruse (EÜ) nr 2201/2003 kohaldamisalasse.

17 Millist õigust kohaldab kohus vanemlikku vastutust käsitlevas menetluses, kui laps või pooled ei ela selles liikmesriigis või on eri kodakondsusega?

Kohaldatakse Küprose Vabariigi õigust, konkreetsemalt seadust nr 216/1990. Seadus 216/1990 sätestab, et kui ükski menetlusosaline ei ela Küproses, ei ole Küprose Vabariigi perekonnohtud pädevad asja arutama.

Viimati uuendatud: 02/11/2020

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega.

Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Liikmesriikide sisu haldamise eest vastutavad liikmesriigid uuendavad parajasti selle veebisaidi sisu, et võtta arvesse Ühendkuningriigi lahkumist Euroopa Liidust. Kui leiate siit teavet, milles Ühendkuningriigi lahkumine veel ei kajastu, ei ole see taotluslik ja muudetakse peagi.